

*“De grootste lastpakken?
Dat zijn je gazon, bloemenborders,
leibomen en een moestuin.
Maak er komaf mee of
verminder ze drastisch:
het maakt je leven
zoveel makkelijker.”*

DE LUIE TUINIER

**SNOEIEN, MAAIEN, BEMESTEN, WIEDEN, VERPLANTEN,
GIETEN, SCHOFFELEN ... VOOR SOMMIGEN LIJKT EEN
TUIN WEL EEN STRAFKAMP. TERWIJL ZE EIGENLIJK NIETS
LIEVER WILLEN DAN IN HUN LUIE ZETEL OP HET TERRAS
TE HANGEN MET EEN SMEULENDE BARBECUE EN EEN FRIS
PINTJE BINNEN HANDBEREIK. MAAR VERGIS JE NIET:
OOK EEN LUIE TUINIER KAN EEN PRACHTIGE TUIN HEBBEN.
EN LIEFST ZONDER TUINKABOUTERS.**

WIE NIET WIL WERKEN, MOET SLIM ZIJN

Ben je het vele tuinwerk zat en wil je voortaan meer genieten? Schaam je vooral niet – er is niets mis met eens goed op je kont te zitten. Richt je tuin wat anders in, bekijk hem een beetje meer relaxed en kies voor planten zonder zorgen. Voor je het weet, ben je een volleerde luie tuinier.

tip VAN BARTEL

HOU DE GROND BEDEKT

“Al eens goed naar de natuur gekeken? Ooit ergens een kaal plekje gezien? De natuur is duidelijk slimmer dan wij, en bedekt meteen wat leeg is. Puur zelfbehoud, want op kale grond spoelt de regen alle goede stoffen weg en komt er een harde korst waar niets meer op groeit ... behalve onkruid. Volg het goeie voorbeeld van onze slimme Moeder Natuur en zorg ervoor dat er in je tuin geen vierkante centimeter onbedekt blijft. Want elk leeg plekje is een open uitnodiging voor in het rond waiend onkruidzaad.”

LUIE TIP 1: NOOIT MEER WIEDEN

Noem mij één tuinier die graag wiedt. Er zijn er maar weinig die van onkruid uittrekken hun hobby gemaakt hebben. Af en toe links en rechts een beetje schoffelen kan nog wel eens plezant zijn, maar op je knieën urenlang hoog opgeschoten onkruid van tussen je bloemen peuteren ... Zeg nu zelf ...

TOEPLANTEN!

Dicht bij elkaar planten is nog altijd de beste antionkruidtruc ter wereld. Want hoe kan het onkruid zich settelen als er geen plaats meer vrij is? Kijk maar eens naar de prairietuin waar de bloemen en grassen zo dicht bij elkaar staan dat onkruid er gewoon geen schijn van kans maakt. Bomen en struiken kun je natuurlijk niet zomaar tegen elkaar plakken, tenzij je een ondoorgrondelijk bos voor ogen hebt. Maar eronder kun je wel zorgen voor een dicht antionkruidtapijt van schaduwplanten en bodembedekkers.

MULCH, HET GROTE GEHEIM

Mulch is het ultieme megawapen van de luie tuinier. Het is een beetje een raar woord, maar het principe is simpel. Op de lege plekken in je tuin strooi je royaal (een mengeling van) zelfgeproduceerde grove compost, houtsnippers, hakselhout of bladaarde en aangekochte champignonmest, zo'n 5 tot 8 centimeter dik. Dat organische deken houdt het onkruid tegen, zorgt ervoor dat het water in de zomer minder snel verdampt en dat de grond eronder luchtig blijft. Bovendien vormt het een ideale voedingsbodem voor tal van nuttige insecten en micro-organismen. De eerste keer is het wat werk om al die kruiwagens rond te rijden, maar daarna ben je voor jaren zoet. Bemesten doe je gewoon boven op de mulchlaag. Ook in je moestuin kun je mulchen, met een laagje van 2 centimeter grasmaaisel, gehakseld vlas of hennep (in het tuincentrum): dat is net fijn genoeg om je jonge planten niet te verstikken. Na een paar jaar ontdek je onder het mulchdekentje een kruimelige humusgrond, zonder dat je er ook maar wat voor hebt moeten doen. Hoe makkelijk kan tuinieren niet zijn?

Stikstofvreter

Het kan ook met schors en cacaodoppen: die ogen wat netter, maar zijn vooral duurder. Leg alleen geen verse schors rond jonge plantjes: dat veroorzaakt (tijdelijk) stikstoftekort, waardoor je planten zonder brandstof raken, verzwakken en afsterven. Cacaodoppen vormen hiervoor geen probleem. Leg de mulch liefst niet vlak tegen stammen van bomen, struiken en hagen: het kan er gaan rotten en schimmelen.

tip VAN BARTEL

START PROPER

“Geen enkele bodembedekker kan de grond helemaal bedekken en onkruidvrij houden als je hem op een plek vol onkruid plant. Vereiste nummer één is starten met een propere bodem. Eén keer doorbijten, dus.”

HELP! EEN BODEMBEDEKKER

Lang klonk het woord ‘bodembedekker’ als een toverformule voor de tuin: planten die in een mum van tijd de bodem zouden bedekken en je voor eeuwig en altijd van onkruid bevrijden. En ja, we trapten er met z'n allen in: perken vol klimop, pachysandra en maagdenpalm vulden in een mum van tijd onze tuinen. Tot bleek dat het wel eventjes duurde voor de planten werkelijk dicht waren gegroeid, dat klimop eigenlijk meer woekeraar dan bodembedekker is en dat maagdenpalm uiteindelijk verwordt tot een slordige wirwar. Laat je dus niet vangen aan het buzzword en kies vaste planten met een dik bladerdek, waar je geen omkijken naar hebt, zoals geranium of ooievaarsbek, elfenbloem, longkruid, het Kaukasisch vergeet-mij-nietje en smeewortel. Op een plek met veel schaduw zijn varens top.

LEG EEN DOEKJE

Heb je je tuin nog maar pas aangelegd en zijn er nog veel kale plekken die je niet meteen met planten gevuld krijgt? Bedek de bodem dan zo snel mogelijk met een antionkruiddoek: zo'n doek onderdrukt sterke onkruiden die nog in de grond aanwezig zijn en voorkomt dat nieuwe zich uitzaaien. Koop een mat in ecologische materialen zoals kokosvezel en folie, jute en vlas of afbreekbaar geotextiel. Na ongeveer drie jaar is ze vergaan, maar tegen dan is het potentiële onkruid eronder echt wel verstikt. Zo'n doek is makkelijk te leggen, licht en sterk en voldoende poreus om het regenwater door te laten. Zorg ervoor dat je basisbemesting en compost al in de bodem zitten voor je het doek uitrolt, want meststoffen raken er daarna maar moeilijk doorheen. Vind je zo'n doek niet esthetisch, bedek het dan met een laagje schors of houtsnippers.

tip
VAN BARTEL

DE TRUC MET DE FOURCHETTE

“Heeft het geregend, dan kun je het onkruid makkelijk met de hand wieden; bij droog en zonnig weer kun je beter schoffelen. Wil je je handen niet te vuil maken, wied dan met een oude keukenvork: duw de tanden onder het onkruid in de grond, hou het groen met je duim vast en lift de vork. Het plantje komt mee alsof het niets is en je vingers blijven (bijna) proper. Dat zijn pas de truken van den bompa.”

SLIMME VOEG

In paden met losse verharding zoals grind of boomschors kunnen onkruiden zich wel uitzaaien, maar gelukkig enkel oppervlakkig wortelen. Op een zonnige droge dag volstaat een fikse harkbeurt om ze uit te drogen. Dolomiet kan een harde bovenlaag krijgen, waar onkruid en mos zich makkelijk in nestelen. Kies liever voor riviergrind of ‘castle gravel’. Voegen tussen kasseien, tegels en klinkers zijn lastig in onderhoud. Moeten je paden nog gelegd worden, hou de voegen dan zo fijn mogelijk en vul ze met polymeerzand. Dat hardt ze uit. Of maak ze net extra breed zodat je er gras in kunt zaaien, best met speciale grasdals.

DE KUNST VAN HET WIEDEN

Wanneer je te lang wacht, wordt wieden een hels karwei. Maar als je elk weekend een inspectierondje houdt, kost het je niet meer dan een half uur om al die kleine opkomende onkruidjes de baas te kunnen. En ‘t is bovendien fijn om af en toe met je neus in de aarde te hangen. Inspecteer regelmatig en laat het onkruid zich vooral niet uitzaaien. De meeste onkruiden leven maar één jaar of minder: zolang je ze niet in zaad laat komen, hou je ze onder controle. Begin op tijd, vanaf maart, dan ben je al direct goed mee en kun je het onkruidtempo prima volgen. Last van hardnekkig onkruid? Maai zo vroeg mogelijk in het voorjaar opkomend zevenblad, trek jonge brandnetels uit (en maak er een soepje van) en steek paardenbloemen uit voor ze in zaad komen.

LUIE TIP 2: NOOIT MEER WROETEN

Spitten in de moestuin, borderplanten scheuren en verplanten: zulke zware klussen zijn aan een luie tuinier echt niet besteed. En weet je wat? Het is geeneens nodig. Want een moestuin moet je meestal eigenlijk niet spitten. En in plaats van een onderhoudsintensieve border met vaste planten zet je toch gewoon mooie struiken en bomen?

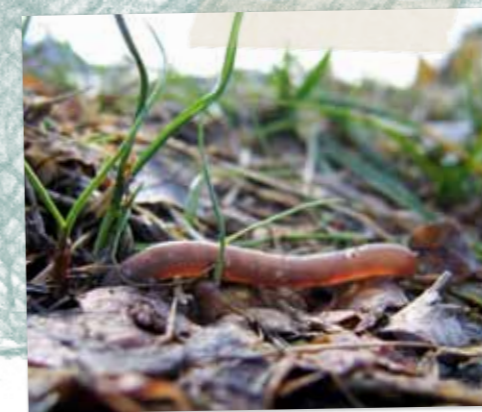
STOP MET SPITTEN

Of je je tuin moet spitten of niet, daarover zijn over de hele wereld al duizenden discussies gevoerd. Je hebt pro’s en contra’s, maar onderzoek heeft het duidelijk uitgewezen: in se maakt het eigenlijk niet uit. Dus spit je als luie tuinier natuurlijk niet – zo simpel! Want neen, de ‘goede’ aarde zit niet diep in de grond en moet dus niet elk jaar met de spade naar boven gehaald worden. Het tuingoud ligt er namelijk net bovenop, in het humusrijke bovenlaagje, netjes onder de mulch. Bovendien verstoort je door te spitten het wondere samenspel van de micro-organismen, heilzame bacteriën, nuttige insecten, goedaardige schimmels en zwammen. En een verstoorte grond zal vlugger uitdrogen of uitspoelen. Maak de grond simpelweg met een spitvork los, of schoffel oppervlakkig als je heel lichte grond hebt – da’s alvast een pak minder lastig dan spitten.

Zware gevallen

Wie op zware bodem tuiniert, doet er wel goed aan zijn tuin voor de winter met de spade los te maken, zodat de vorst de grote kluiten kan verkruijmen. Ook als je (moes)tuin nog moet worden aangelegd, zul je een eerste keer de grond moeten omspitten. Zet je spade dus nog niet meteen weg.

BARTEL

HORROR!?

“Per ongeluk zo’n supernuttige regenworm in twee stukken gehakt? Geen paniek, je hebt geen moord gepleegd: het deel met de verdikking zal weer aangroeien, waarna de worm z’n nuttige tuinwerk weer gewoon zal voortzetten.”

tip VAN BARTEL

MOOIE VOETEN

“Plant onder je struiken sterke schaduwplanten – zo weer je in één klap ook het onkruid. Voeg er zeker ook wat winter- en vroege voorjaars-bloeiers bij, zoals helleborus en elfenbloem, en plant een tapijt sneeuwkllokjes. Terwijl de meeste klassieke borders er dan nog doods bij liggen, zul je in jouw arbeidsarme tuin al kunnen genieten van een pak bloemen!”

STRUIKEN: DE ECHTE STERREN

Een border met vaste planten vergt een pak onderhoud: wieden, te grote planten scheuren, bruine stengels afknippen, uitgeputte soorten vervangen, gaten vullen... Wie liever wil genieten dan werken in z'n tuin, begint er beter niet aan. Een compositie van struiken levert ook een pak kijkplezier en variatie op, en blijft het jaar rond mooi met heel weinig werk. Het enige wat je moet doen, is in de winter eventueel te snelle groeiers wat inkorten – en laat dat net een perfect seizoen zijn om enkele uurtjes aan tuingymnastiek te doen. Kies struiken die lang en mooi bloeien, in de herfst verkleuren, bessen vormen of een opvallende vorm hebben. Toppers zijn, afhankelijk van de bodem van je tuin, hortensia's, het krentenboompje, sneeuwballen en kornoeljes.

EEN BOOM = LUIEREN

De beste truc om nooit meer in je tuin te moeten werken, is een grote boom planten. Onder een beuk, een paardenkastanje of een notenboom groeit er na tien jaar nauwelijks nog wat. De bladeren kun je gewoon laten liggen als mooie mulchmat. Tenzij op een gazon, want dan gaat het gras rotten (maar een luie tuinier hoeft geen gazon). Aan boomkeuze overigens geen gebrek: er zijn genoeg esdoorns, lijsterbessen, sneeuwkllokjesbomen, magnolia's, pluimessen, sierappelbomen en sierperenbomen, kersen, moerbeien en kweepeerbomen, ook voor de kleine tuin.

LUIE TIP 3: PLEZANT VLOEKEN!

In de luie tuin wordt niet gevloekt. Nooit! En al helemaal niet met de juiste planten erin. Planten die zich op elke plek in hun sas voelen en groeien en bloeien zonder dat je er een vinger naar moet uitsteken. Superplanten dus, die nooit ontgoochelen – de natte droom van elke luie tuinier.

OP DE JUISTE PLEK

Een plant die te droog of te nat, te warm of te koud, te veel of te weinig in de zon staat geeft problemen. Denk goed na over welke planten je koopt voor op welke plek in je tuin, dan blijf je gespaard van al die frustraties. Geef ze bij het planten flink wat compost en bodemverbeteraar mee en de komende jaren mag je zorgeloos in je luie zetel blijven hangen.

ALTIJD MOOI

Geraniums, daglelies, duizendknoop, asters en ereprijs zijn superplanten. Ze groeien en bloeien zonder dat je ze extra mest of water moet geven (tenzij je op akelig droge zandgrond tuiniert). Heb je geen zin om ze te scheuren, dan blijven ze keurig groeien en bloeien zonder al te groot te worden. Beresterke luilekkerplanten – 'I like'!

LOOKALIKE

“Al eens een olijfboom met een (knot)wilg vergeleken? Alleen in de winter, wanneer de wilg z'n bladeren verliest en de olijfboom wintergroen blijft, merk je het verschil. Maar in onderhoud (en aankoop!) scheelt het wel een pak werk en kopzorgen.”

BARTEL

NOOIT ZIEK

Je hebt van die planten die altijd kerngezond blijven en wel lijken te zijn gemaakt voor luie tuiniers, die vooral geen zin hebben in ziektes detecteren en behandelen. Zoals de sterke en mooie moschata-rozen, die nooit een krimp geven, in fel contrast met de hypergevoelige Engelse theerozen. Kies je planten zorgvuldig uit: hosta's die slakken niet kapotvreten, floxen die geen meeldauw krijgen en lelies die het leliehaantje niet lust.

WINTERHARD

Als er in je tuin planten staan die je voor de winter moet afdekken, dan ben je niet goed bezig. Vorstgevoelige soorten zoals olijfbomen, agapanthussen en penstemons horen niet thuis in een luie tuin. Gelukkig is het merendeel van onze vaste planten, bomen en struiken goed gewapend tegen vorst en winterse nattigheid – aan keuze beslist geen gebrek.

LUIE TIP 4: NOOIT MEER SNOEIEN

Snoeien is zelden nodig, ondanks de vele regeltjes die ons in het hoofd worden gepompt. Fruitbomen snoei je om meer vruchten te krijgen, en jonge bomen om ze met de juiste vorm op weg te helpen. Daarbuiten snoeien we omdat we de verkeerde plant hebben gekozen. Of de juiste plant op de verkeerde plek hebben gezet.

KLEIN WORDT GROOT

Veel van al dat gesnoei komt doordat we vergeten zijn dat die kleine hartveroverende struik of dat leuke miniboompje uit het tuincentrum of de kwekerij ooit volwassen wordt. En we ze dus te weinig plaats hebben gegeven bij het planten. Bovendien doet snoeien, groeien: waar zijn we dan eigenlijk mee bezig? Denk goed na voor je een boom kiest en blijf realistisch.

HAAG GRAAG TRAAG

Snelgroeierende hagen ... groeien snel. Na een paar jaar heb je wel al de privacy die je verlangde, maar even later ben je je haag niet meer meester. De (overigens niet toevallig ook erg goedkope) leylandicipres is zo'n typisch voorbeeld van een haagplant waarvan de groeikracht jou en de bodem errond beslist zuur opbreekt. Wil je toch een groenblijvende haag, dan zijn de wat lossere liguster, Portugese laurierkers en hulst betere alternatieven. Ben je al dat gescheer helemaal beu, plant dan rond je tuin een strook (bladverliezende en groenblijvende) struiken en bomen. Die leveren je net zoveel privacy op maar wel een pak minder werk.

BARTEL

ACCEPTEER DE EVOLUTIE

“Is de boom die je twintig jaar geleden plantte in jouw ogen nu veel te groot geworden? Denk je er ernstig aan om hem drastisch te snoeien of, nog erger, te kappen en helemaal opnieuw te beginnen? Sorry, maar je tuin is geen kleerkast waar je van tijd tot tijd grote schoonmaak in houdt. Planten groeien: pas je tuinstijl dus aan. En geniet van dat extra beetje schaduw in je tuin, ontdek nieuwe schaduwplanten en koester je boom – er zijn er al zo weinig.”

